

משולחנו של צביקה כשבנק, רו"ח (משפטן) יועץ הלשכה לכיסוי פניוני

משיכה הנית פטורה מס בעקבות תיקון 190 לפקודה

בעקבות שאלות חוזרות ונשנות ביחס לנושא שבנדון ברצוני להסביר ולהבהיר כדלקמן:

1. תיקון 190 לפקודה שנכנס לתוקף בשנת 2012 קבע הנחיות חדשות בקשר למיסוי קצבה והיוון קצבה.
2. תיקון זה הצטרף לתיקון 3 לחוק קופות הגמל משנת 2008 שעיקרו הפיכת כלל השוק הפניוני בישראל לקצבה.
3. תיקונים אלה יחדיו יצרו מצב ולפיו לכל אדם בישראל תיבחר תחילה קצבת מינימום בסכום של לפחות 4,356 ₪ לחודש (במונחי 2012). אדם שצבר קצבה מינימאלית זו יוכל לבחור האם לקבל מהסכומים הנוספים שנצברו לו קצבה נוספת על בסיס חודשי או סכום הוני חד-פעמי בצורה של היוון קצבה.
4. **אולם, אין זה אומר שהסכומים הנוספים שמתקבלים באופן חד-פעמי פטורים ממש באופן אוטומטי. זאת מכיוון שלא מדובר במשיכה הנית פטורה ממש מקופת גמל לתגמולים אלא בהיוון קצבה מקופת גמל לקצבה. חשוב להבין נקודה זו!**
5. היוון קצבה כפוף להוראות הקבועות בסעיף 9א לפקודה. להיוון קצבה בפטור ממש קיימת תקרה בחוק ולכן מי שחורג מתקרה זו אינו פטור ממש על הסכום שחרג.
6. התקרה שנקבעה בחוק הנה תקרת פטור ממש כוללת שמתייחסת להיוון קצבה מזכה ולהיוון קצבה מוכרת גם יחד. זאת בניגוד לעובדה שניתן ליהנות מפטור ממש לקצבה מזכה (במגבלות התקרה הקבועה בחוק) ומפטור ממש מוחלט לקצבה מוכרת.
7. זאת ועוד, מי שקיבל מענקים פטורים ממש ב- 32 שנים שקדמו לגיל הזכאות הקבוע בסעיף 9א לפקודה מפחית את התקרה הכוללת להיוון קצבה בפטור ממש, למרות שאם היה בוחר לקבל את הקצבה המוכרת על בסיס חודשי ולא כהיוון קצבה לא היתה לכך כל השפעה שהיא.
8. התקרה הכוללת להיוון קצבה בפטור ממש נקראת "יתרת ההון הפטורה ממש". חשוב לציין כי תקרה זו כוללת בעקיפין גם פטור ממש לתשואות שגלומות בסכום המהוון, בין אם מדובר בהיוון קצבה מזכה ובין אם מדובר בהיוון קצבה מוכרת.
9. יתרת ההון הפטורה ממש מושגת על-ידי חישוב פשוט יחסית שנקבע בתיקון 190 לפקודה ואשר מביא לידי ביטוי את הפטור ממש החודשי המגיע לקצבה על-פני תקופה של 180 חודשים והיא מחושבת כדלקמן:

$$(43.5\% \times 8,310 \times 180 = 650,673) \text{ (במונחי 2013)}$$

$$\text{(המענק הפטור ממש ששולם ב- 32 שנים שקדמו לגיל הזכאות, צמוד למדד } 1.35 \times \text{)}$$

יתרת ההון הפטורה ממש

10. המבנה הייחודי של הנוסחא מביא לידי כך שגם אם שולמו מענקי פרישה פטורים ממש עד לתקרה הקבועה בחוק, תוספת הפטור ממש לקצבה המזכה שניתנה בעקבות תיקון 190 לפקודה תינתן בכל מקרה, הן על הקצבה השוטפת והן על היוונה. **למה אני מתכוון?**

$$650,673 = 43.5\% \times 8,310 \times 180 \text{ (במונחי 2013)}$$

$$+ 523,584 = 1.35 \times 12,120 \times 32 \text{ (במונחי 2013)}$$

$$127,089$$

יתרת ההון הפטורה ממש בסך 127,089 ₪ מייצגת פטור ממש ל- 180 קצבאות או במילים אחרות פטור ממש בסך 706 ₪ לחודש. בדיקה פשוטה מראה לנו ש- 706 ₪ לחודש הם בדיוק תוספת פטור ממש בשיעור 8.5% מקצבה מזכה $(8,310 \times 8.5\%)$.

<< המשך הכתבה מעמ' קודם

11. מי שמהוון קצבה בסכום העולה על יתרת ההון הפטורה ממס חייב במס על הסכום שחרג בלבד. אולם, יש להבחין האם הסכום שחרג מתקרה זו נובע מהיוון קצבה מזכה או מהיוון קצבה מוכרת.
12. אם סכום החריגה מהתקרה נובע מהיוון קצבה מזכה – יחול שיעור המס השולי של היחיד ולפיכך המיסוי יהיה לפי מדרגות המס הרגילות החלות על יחיד, לרבות קבלת נקודות זיכוי אישיות, זיכויים, ניכויים ופטורים (חשוב לציין שמדובר בהכנסה מיגיעה אישית וכן שניתן לפרוס הכנסה זו אחורה או קדימה, לפי העניין, בהתאם לכללי הפריסה הרגילים כפי שקיימים לגבי מענקי פרישה חייבים במס).
13. אם סכום החריגה מהתקרה נובע מהיוון קצבה מוכרת – מכיוון שסכום זה נובע מסכומים שלא נהנו מהטבות מס במועד הפקדתם והמוגדרים בחוק כ"תשלומים פטורים", הרי שיוטל מס מוגבל בשיעור 15% על הרווח הנומינאלי שגלום בסכום שחרג מהתקרה בלבד.

אז מה למדנו?

1. למדנו שתיקון 190 שיפר עד מאוד את משטר המס ביחס למיסוי קצבה והיוון קצבה. התיקון פתר עיוותים קשים שהיו קיימים בחוק ערב התיקון והגדיל בצורה משמעותית את הטבות המס שניתנות לאפיק הפנסיוני.
2. אנו גם מבינים שבעקבות תיקון 3 לחוק קופות הגמל משנת 2008 בוטל המעמד המשפטי של קופות הגמל ההוניות אך בעקבות תיקון 190 לפקודה אפיק זה קם לתחייה מחדש בצורה של היוון קצבה בפטור ממס. הדבר רלוונטי במיוחד לקופות הגמל הלא משלמות לקצבה שיכולות כעת להתחרות על כיסו של הלקוח.
3. גם אם יש קושי מסוים לשווק זאת כך או להסביר זאת ללקוח זה לא משנה את העובדה שיש מסלול הוני פטור ממס בישראל והוא "מכובד" ביותר. חשוב רק לזכור שאין לומר ללקוח שצבר קצבה מינימאלית של 4,356 ₪ לחודש כי כל הסכומים הנוספים שלו יהיו פטורים ממס – זה לא מדויק!
4. כמו-כן, יש לזכור שיתרת ההון הפטורה ממס גדלה בהדרגה ובשנת 2025 היא צפויה להיות כ- 1,000,000 ₪ למי שכלל לא משך מענקים פטורים ממס (במונחים של היום). אולם גם אם נמשכו מענקים פטורים ממס עד לתקרת הפטור הקבועה בחוק עדיין תיוותר בשנת 2025 יתרת הון פטורה ממס של כ- 480,000 ₪ (במונחים של היום). זהו פטור "מכובד" לכל הדעות שכולל בעקיפין גם פטור ממס לתשואות הגלומות בו והדבר דומה עד מאוד לפטור ממס שהוענק לקופות הגמל ההוניות ערב ביטולן בשנת 2008.